

PALVELULAUTAKUNTA

Sosiaali- ja terveystosasto

Sosiaali- ja terveystosasto järjestää sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuoltolain ja vanhuspalvelulain velvoitteiden mukaisesti kuntalaisten yksilö- ja ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset palvelut sekä kunnan ruokapalvelut.

Vastuualueeseen kuuluvat sosiaalityö, vammais- ja kehitysvammapalvelut, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, vanhuspalvelut, ruokapalvelut ja ympäristöterveydenhuolto. Toiminnan lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja taloudellisuus.

Sosiaali- ja terveystosaston johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on johtaa, kehittää ja arvioida sosiaali- ja terveystosaston toimintaa yhdessä tulosalueiden ja tulosyksiköiden vastaavien viranhaltijoiden kanssa sekä huolehtia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä työ on osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi tarvitaan kaikkien toimialojen osaamista. Kunnan johtoryhmä toimii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtoryhmänä. Eri kokoonpanolla toimivat hyvinvointiryhmät yhdessä hyvinvointikoordinaattorin kanssa kehittävät hyvinvointityötä käytännön tasolla ja ovat johtoryhmän tukena hyvinvointiin liittyvien asioiden valmistelussa. Kunnan hyvinvointikoordinaattori siirtyy vuoden 2019 alusta sosiaali- ja terveystosastolta kunnan hallintokeskuksen puolelle.

1. TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Sosiaalityö (tulosalue)

Sosiaalityöllä edistetään yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja tuetaan kokonaisvaltaisesti heitä erilaisissa vaikeissa elämäntilanteissa. Sosiaalityön ehkäisevien ja korjaavien palveluiden avulla pyritään vahvistamaan kuntalaisten toimintakykyä ja tukemaan heidän omatoimista selviytymistään. Sosiaalityössä tehdään tiivistä moniammatillista yhteistyötä organisaation sisällä olevien viranomaisten ja muiden toimijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vammais- ja kehitysvammapalvelut (tulosalue)

Vammais- ja kehitysvammapalvelujen tulosalueella järjestetään palveluja sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Lisäksi tulosalue sisältää omaishoidontuen alle 65-vuotiaille. Palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti. Kehitysvammaiselle annettavien palveluiden tarkoituksena on luoda kehitysvammaiselle henkilöille mahdollisuudet kehittyä omien edellytysten puitteissa mahdollisimman omatoimiseksi ja tasavertaiseksi toimijaksi yhteiskunnassa.

Perusterveydenhuolto (tulosalue)

Avohoidon yksiköissä (lääkärien päivystys-, akuutti- ja ajanvarausvastaanotot sekä sairaanhoitajien vastaanotot, äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, röntgen, fysioterapia) tuotetaan terveydenhuoltolain mukaisia terveyden- ja sairaanhoidon avopalveluja asiakaslähtöisesti, terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää työtä käyttäen, suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti kuntastrategiassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti ja perusterveydenhuoltoon varatuin resurssein, päämääränä hyvinvoivat kuntalaiset.

Avohoidon yksiköiden kaikkia palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan molemmissa perusterveydenhuollon yksiköissä (Lapinlahden terveyskeskus, Varpaisjärven terveysasema) tai niiden vaikutusalueella, lukuun ottamatta röntgenpalveluja, lääkärin päivystysvastaanottoa sekä äitiys- ja perhesuunnittelupalveluja, jotka tuotetaan keskitetysti Lapinlahden terveyskeskuksessa.

Työterveyshuollon tehtävänä on tuottaa yrityksille, yrittäjille ja työnantajille työterveyshuoltopalvelut työ- ja työyhteisölähtöisesti, ajantasaisesti, luotettavasti, taloudellisesti sekä ammattitaitoisesti. Työterveyshuolto tarjoaa 1.1.2019 alkaen yrityksille lakisääteistä työterveyshuoltoa. Työterveyshuolto noudattaa toiminnassaan työterveyshuoltolakia, hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja eettisiä periaatteita. Työterveysyhteistyötä ohjaa Vna 708/2013.

Perhe- ja mielenterveysneuvola tuottaa lapinlahtelaisten lasten, nuorten ja perheiden perheneuvolapalvelut sekä lapinlahtelaisten aikuisten perustason mielenterveyspalvelut. Kuntalaisten avun tarpeeseen vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kokonaisvaltaisesti koko työryhmän osaamista hyödyntäen yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Lapinlahtelaisten pitkäaikaisten mielenterveyskuntoutujien kuntoutuskoti ja kuntoutustukiasunto sekä päivätoimintapalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta. Psykiatripalvelut ja neuropsykologiset tutkimukset hankitaan ostopalveluna.

Laboratoriopalvelut tuottaa Itä-Suomen laboratorioliikelaitoskuntayhtymä (ISLAB).

Ensihoitopalveluiden järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä.

Lääkekeskuksen tehtävänä on huolehtia kokonaisvaltaisesti lääkehuollosta. Lääkekeskus huolehtii siitä, että kaikkien lääkkeitä käyttävien yksiköiden lääkkeiden käsittely- ja säilytystavat edistävät lääketurvallisuutta ja lääkehuollon asianmukaisuutta. Lääkekeskuksen farmaseutti vastaa lääkehankinnoista sairaanhoitopiirin yhteisen lääkevalikoiman ja kilpailutushinnan mukaisesti

Puheterapiaa (kommunikaatiohäiriöiden diagnosoiminen ja kuntoutus) toteutetaan ostopalveluna.

Ravitsemusterapiassa suunnitellaan asiakkaalle terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä tai sairauden hoitoon sopiva ruokavalio sekä tuetaan häntä sen toteutuksessa. Vastaanottotyön ja konsultoinnin lisäksi ravitsemusterapeutti osallistuu terveyttä edistävien toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hallintokuntien ja potilas-, terveys- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ravitsemushoidon ja joukkoruokailun kehittäminen moniammatillisena yhteistyönä, ravitsemukseen liittyvän terveydenedistämistyön koordinointi, potilasohjeiden sekä ravitsemusohjausmateriaalin tekeminen kunnan toimijoiden käyttöön, tiedottaminen sekä muiden työntekijöiden kouluttaminen kuuluvat oleellisena osana ravitsemusterapian toimintaan.

Tukipalvelut tukevat ja mahdollistavat sosiaali- ja terveysosaston palvelutoimintojen sekä perustehtävän toteutumista. *Hallinto* toteuttaa asiakaspalveluun, henkilöstöhallintoon ja talouteen liittyviä tehtäviä, varmistaa ja huolehtii tietohallinnon toteutumisesta sekä koordinoi ja osallistuu kehittämishankkeisiin. *Keskusvarasto* toimii kokonaistaloudellisena materiaalihankkijana ja tukipalveluna sosiaali- ja terveystoimen yksiköihin sekä muihin kunnan yksiköihin. *Keskitetty välinehuolto* huolehtii kattavasti välineiden puhtaudesta, kunnosta, desinfioinnista ja steriloinnista ja ehkäisee toiminnallaan tartuntojen leviämistä. *Huolto/laitosmiehet* huolehtivat kiinteistöön liittyvistä toistuvista huoltotoimenpiteistä, seuraavat säännöllisin tarkastuksin eri laitteiden toimivuutta ohjeiden mukaisesti ja huolehtivat apuvälineiden kuljetuksista sekä korjauksista. *Avosiivous/laitosapulaiset* huolehtivat terveyskeskuksen yleisten tilojen ja työtilojen siisteydestä sovittujen käytäntöjen mukaisesti yksikköjen tarpeet huomioiden.

Terveyskeskuksen laitoshoidossa vuodeosastolla hoidetaan lyhytaikaishoitoa (äkillisesti sairastunut, jatkohoito- tai jatkokuntoutuspotilas) ja pitkäaikaishoitoa (asumispalvelujonossa) tarvitsevia potilaita sekä saattohoitopotilaita. Potilaiden hoitoa toteutetaan potilaslähtöisesti, potilasturvallisuus ja potilaan voimavarat huomioiden yhdessä omaisten ja sidosryhmien kanssa.

Hammashuollon toiminta-ajatuksena on suun terveyden ja hammashoidon toteuttaminen kattavasti, laadukkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti. Ensiapu- ja särkypäivystys järjestetään ma-pe klo 8 -16.00 Lapinlahdella ja klo 8 – 14.00 Varpaisjärvellä. Klo 16 – 21.00 hammaslääkäripäivystys sekä arkipyhä- ja viikonloppupäivystys järjestetään yhteistyössä muiden Pohjois-Savon kuntien kanssa keskitetysti Kuopiossa. Klo 21.00- 8.00 hammaslääkäripäivystys järjestetään Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS).

2. TULOSALUEEN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Sote ja maakuntaudistus on suunniteltu toteutuvan vuodesta 2021 lähtien. Muutokseen liittyviä lakeja ei ole vielä hyväksytty, joten on tukeuduttava olemassa olevaan lainsäädäntöön. Toimintoja ja palveluja kehitetään huomioiden vuoden 2019 raami ja 2021 voimaan tuleva maakunnallinen Sote sekä PoSoten loppuraportti ja siinä esitetty toimintojen järjestämisen suunnitelma. Tulevalla suunnittelukaudella tiivistetään alueellista yhteistyötä maakunnallisen soten valmisteluissa.

SOSIAALITYÖ / VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT / PERUSTERVEYDENHUOLTO / ESH / VANHUSPALVELUT / RUOKAPALVELUT

1. Terveyden ja hyvinvoinnin sekä sosiaalisen turvallisuuden edistäminen ja kansansairauksien ehkäisy

Terveys kaikissa politiikoissa -periaatteen mukaisesti terveys ja hyvinvointi tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa (Konsensuslausuma tarttumattomien sairauksien ehkäisystä 2017 / Suomen lääkiriseur Duodecim, Suomen Akatemia).

Eriarvoisuuden ehkäisemiseksi vahvistetaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Edistetään hyvinvointi- ja terveysriskien kattavaa tunnistamista, varhaista ehkäisyä ja tukea sekä palveluihin ohjaamista.

Otetaan liikunta, terveellinen ravitsemus ja riittävä laadukas uni vahvemmin osaksi keinovalikoimaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa sekä kuntoutuksessa. Panostetaan tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden hoitoon, tehostetaan alkoholi-ongelmien ehkäisyä ja riskikäytön sekä ongelmien varhaista tunnistamista ja hoitoa kaikissa asiakaskohtaamisissa. Kehitetään ja vahvistetaan väestölle, ammattilaisille ja päättäjille suunnattua terveysviestintää ja sen vaikuttavuutta.

2. Palvelujen ja toiminnan kehittäminen terveydenhuolto-, vanhushuolto- ja sosiaalihuoltolain sekä vammais- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisesti. Kehittämisen taustalla ovat myös lait sähköisestä lääkemääräyksestä, sosiaali- ja terveydenhuollon potilastietojen sähköisestä käsittelystä ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista.

Kansallinen terveysarkisto (KanTa) /Potilastiedon arkiston käyttöönotto -hanke yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa jatkuu.

Kansallinen sosiaalihuollon asiakastietovaranto (KanSa) / käyttöönotto –hanke.

PoSote -kehittämistyö jatkuu.

Ennaltaehkäisevien palvelujen ja kotihoidon kehittäminen

Kehitetään työllistäviä ja aktivoivia toimenpiteitä vammaisille ja pitkäaikaistyöttömille.

3. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen ja työssä jaksamisen tukeminen

Kehitetään henkilöstön työhyvinvointia tukevaa toimintaa yhteistyössä työsuojelun, työterveyshuollon ja muiden yhteistyöverkoston kanssa.

3. TULOSALUEEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TALOUSARVIOVUODELLE

Talous- ja toimintasuunnitelman laadinnassa on erityisesti kiinnitetty huomiota kustannusten hallintaan ja toisaalta realistiseen määrärahojen varaukseen. Toimintasuunnitelma on laadittu ottaen huomioon sosiaalihuollon, vammais- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain velvoitteet, terveydenhuoltolain ja vanhushuoltolain velvoitteet sekä päivystysasetuksen ja potilastietojen arkistointia koskevan lain velvoitteet.

SOSIAALITYÖ / VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT / PERUSTERVEYDENHUOLTO / ESH / VANHUSPALVELUT / RUOKAPALVELUT

Toiminnallisten tavoitteiden taustalla on valtuustokausittainen laaja hyvinvointikertomus vuosille 2017 – 2020. Toteutuneet toimenpiteet kuvataan osavuositarkastuksissa, toimintakertomuksessa ja vuosittaisessa hyvinvointiraportissa.

Tavoitteiden toteuttamisessa huomioidaan olemassa olevat erilliset suunnitelmat, joita ovat muun muassa; Terveyspalveluiden järjestämissuunnitelma, Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, Mielen- ja

päihdetyösuunnitelma, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Lastensuojelulaki (417/2007,12 §) ja koko suunnittelukaudelle asetetut toiminnan kehittämistavoitteet.

SHVK 1. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Kuntalaisten osallisuutta lisätään ja syrjäytymistä ehkäistään - edistämällä vaikuttamista, osallistumista, kouluttautumista, työllistymistä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tavoite (mitattavissa olevia tavoitteita)	Toimenpide / resurssit
SHVK 1, kohdat 1 – 6	
1. Kuntalaisten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet terveyttä ja hyvinvointia edistäviin toimiin lisääntyvät sekä monipuolistuvat. <i>Hallituksen kärkihankkeet:</i> - Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta. - Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa. - Palvelunohjaus	1) Kehitetään jatkuvaa asiakaspalautejärjestelmää (esim. asiakasraati, kokemusasiantuntijat, avainryhmien kuuleminen, jalkautuminen). 2) Lisätään ja monipuolistetaan eri-ikäisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kehittämällä erilaisia vaikuttamiskanavia. 3) Toteutetaan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa mm. vahvistamalla vanhusneuvoston asemaa kunnallisena vaikuttajana; vanhusneuvoston kuuleminen, kannanotot ja esitykset. 4) Tuetaan asiakkaan/potilaan yksilöllistä kuntoutumista fysioterapeuttisin keinoin vuodeosasto -, avo-, ja kotikäynnin toimintakyvyn heikentyessä tai ollessa vaarassa heikentyä. 5) Kehitetään henkilöstön ja asiakkaiden/potilaiden digiosaamista huomioiden tulevaisuuden asiakasvaatimukset ja henkilöstön muuttuvat osaamistarpeet. 6) Tiedotetaan olemassa olevista palveluista ja ohjataan vastaanotoilla ko. palvelujen käyttöön (mm. kansalaisopiston palvelutarjonta, järjestöjen, seurojen, yhdistysten järjestämät liikuntaryhmät, tapahtumat). 7) Huomioidaan hyvinvointityössä erityisesti lapsiperheet, yksinhuoltajat, keski-ikäiset miehet sekä vähän liikkuvat tytöt. 8) I&O kärkihanke; kotihoidon ja omaishoidon kehittäminen 9) Palvelunohjauksen kehittäminen (osittain osana Posote-kehittämistä) Resurssit: * työyksiköt/henkilöstö * Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmassa kuvattu resurssit eri toimenpiteille * Hyvinvointikoordinaattori 10) Tuetaan nuorta eteenpäin elämässä Tulottomien nuorten työryhmän toiminnan avulla. Resurssit: Sosiaalipalvelut/ Nuorisotyö: sosiaalipalveluohjaajat, sosiaalityöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä
2. Nuorten ammatillinen kouluttautuminen lisääntyy	1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi (yleishallinto) yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa (mm. sote) Resurssit: Tulottomien nuorten työryhmä (sosiaali-palveluohjaaja/sosiaalityöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä), työllisyyskoordinaattori

3. Työttömyyden pitkittyminen vähenee ja nuorten työllisyys lisääntyy.	1) Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorten yhteiskuntatakuun organisointi (yleishallinto) / yhteistyö 2) Sosiaalityön kautta tarjotaan työllistäviä ja aktiivisia toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksien mukaan sekä edistetään nuorisotakuun toteutumista Lapinlahdella. 3) Tuetaan kuntouttavassa työtoiminnassa olevia henkilöitä jatkopolkujen löytymisessä. 4) Osallistutaan nuorisotakuun toteuttamiseen ottamalla työttömiä nuoria kuntouttavaan työtoimintaan ja opastetaan työtehtävien toteuttamisessa. 5) TYP (monialainen yhteispalvelu –toiminta). 6) Järjestetään ryhmätoimintana ja/tai digitaalisia mahdollisuuksia hyödyntäen ohjausta terveyttä ja hyvinvointia edistävästä ravitsemuksesta 7) Nuorten aktiivisuuden ylläpitäminen hyvinvointityössä erilaisten yhteistyömuotojen ja niissä syntyvien toimintojen kautta (yhteisöllinen oppilaanhuolto/koulut, järjestöt, seurat, tekninen toimi, liikuntatoimi, yritykset). Resurssit: Työllisyyskoordinaattori, sosiaalityö/palveluohjaajat, työttömien terveystarkastukset/työterveyshuolto, ravitsemusterapia, työyksiköt/henkilöstö, hyvinvointikoordinaattori.
4. Mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24 -vuotiaiden nuorten osuus v. 2020 mennessä on enintään 1,4% (v.2017 1,7%).	1) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielen terveys- ja päihdetyönsuunnitelmaa ja seurataan säännöllisesti sen toteutumista. 2) Päihdetyön palvelut ostetaan ostopalveluina. 3) Jatketaan mielen terveysneuvola-asiakkaiden hoitopolkujen laatimista ja niiden käyttöönottamista. 4) Vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden kesken. 5) Mielen terveysneuvolassa nuorten työryhmän toimintaa jatketaan. Mielen terveysneuvolan ja koulun yhteistyönä pidetään erilaisia ryhmiä ala- ja yläkouluikäisille (toiminnallisia ja vertaisryhmiä, jotka painottuvat erityisesti mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen). Yhden sairaanhoitajan resurssi jaetaan mielen terveysneuvolan/ sote (50%) ja koulujen/ sivistystoimi (50 %) kesken. Resurssit on kuvattu Lapinlahden kunnan mielen terveys- ja päihdetyön suunnitelmassa.
5. Työkäisten työhyvinvointi lisääntyy ja työkyky paranee. Työterveyshuolto-palvelujen painotus ennaltaehkäisevään työhön (kl1) toteutuu. Työterveysyhteistyö toteutuu.	Työterveysyhteistyö Vna 708/2013 mukaisesti: 1) Lisätään yhteistyötä palvelun ostajan kanssa. 2) Lisätään yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa. 3) Tehdään työtä tiimityönä, moniammatillisuutta painottaen. Hyödynnetään työterveyshuollon asiantuntijoiden (ravitsemusterapeutti, työfysioterapeutit, työterveyspsykologi) osaamista asiakas- ja työyhteistyössä. 4) Toteutetaan työkykyneuvottelut lakisääteisenä toimintana (kl1). Resurssit: Perusterveydenhuolto/työterveyshuolto. Yhteistyötä tehdään uuden HTTHK:n mukaisesti.
6. Yhteisöllisyys lisääntyy	Kunnan hyvinvointityö - yhteistyö; 1) Yksilöön vaikuttaminen; osallistutaan kunnan eri tapahtumiin

	hyvinvointi-teemalla (hyvinvointiryhmät/eri hallintokunnat). Kahdensuuntaisen viestinnän lisääminen eri tavoin (esim. digi, verkkoyhteisöt, keskustelupalstat, ohjaus ja neuvonta-alustat, sisäiset ja ulkoiset tiedotusvälineet) Olemassa olevan ja kehitettävän toiminnan yhteisen suunnittelun ja toteutuksen lisääminen (sekä kuntalaisten että ammattilaisten avainryhmien kuuleminen eri tavoin -yhteistyö). 2) Ympäristöön vaikuttaminen: yhteistyö kyläyhdistysten, järjestöjen, yhdistysten, seurakunnan, yritysten, teknisen toimen, liikuntatoimen ja sivistystoimen kanssa ympäristön muuttamiseksi yhteisöllisyyttä tukevaksi (palvelukartta, luontopolut, taukopaikat, koulun toimintaympäristö, eri toimijoiden saattaminen yhteen saman tavoitteen ja toteutuksen äärelle). Yhteistyötä tehdään myös hankkeiden kanssa. Resurssit: Hyvinvointikoordinaattori, eri hallintokunnat/henkilöstö.

SHVK 2. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Väestöryhmien terveyseroja kavennetaan ja kuntalaisten palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistetään - kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottaen huomioon erilaiset vaihtoehdot palvelujen tuottamiselle sekä huomioiden muuttuva toimintaympäristö.

Tavoite	Toimenpide /resurssit
SHVK 2, kohdat 1 – 10	
1. Omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisääntyy (hyvinvoinnin osatekijöitä ovat mm. ruokailutottumukset, suun terveys, henkinen hyvinvointi, riittävä lepo, hyvä yöuni, päihitteettömyys, tupakoimattomuus, harrastukset, yhteisöllisyys, toiminnallinen arki). <i>[Hallituksen kärkihanke: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta.]</i> <i>[Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020.]</i>	Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kehittämällä palveluja ja niiden saatavuutta (eri hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, kansalaisopiston, yritysten ja hankkeiden välinen yhteistyö). Opastetaan omahoitoon ja oman terveyden seurantaan; 1) Ohjataan omahoitoon poliklinikan hoitajien ja lääkärien vastaanotoilla sekä puhelinneuvonnassa ja työterveyshuollossa. 2) Fysioterapiakäynneillä (yksilö/ryhmä) ohjataan ja tuetaan asiakkaita omaehtoiseen toimintaan kuntoutumisessa. 3) Kannustetaan kuntalaisia osallistumaan erityisliikuntaryhmiin ja ryhmissä annetaan terveys/liikuntaneuvontaa. 4) Kehitetään fysioterapeutin akuuttivastaanotto -toimintaa (alkoi v. 2018) 5) Ravitsemusterapiassa ohjataan ja tuetaan terveyttä sekä toimintakykyä edistävään ravitsemukseen yksilökäynneillä ja ryhmäohjauksissa sekä mm. luennoilla, tapahtumissa ja tiedostusvälineiden kautta. 6) Hyödynnetään Neuvokas perhe -menetelmää lapsiperheiden liikunta- ja ravitsemusohjaukseen erityisesti neuvola- ja alakouluikäisten perheiden kanssa, mukaan myös suun terveys ravinnon kautta. 7) Toteutetaan Lapinlahden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. 8) Toteutetaan toimintaohjelmaa neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä ehkäisevälle lasten ja nuorten suun terveydenhuollolle. 9) Toteutetaan Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmät. 10) Digitalisaation hyödyntäminen palveluissa (mm. lihavuuden

	ehkäisyn ja hoidon tukena, omahoitopolku -yhteys vastaanottoihin, etävastaanotto). 11) Ravitsemusterapiassa järjestetään eri kohderyhmille suunnattua ryhmäohjausta terveyttä sekä toimintakykyä edistävästä ruokailusta mm. lapset ja nuoret (kouluilla toteutettavat teemapäivät yms.), ikääntyneiden ravitseminen, painonhallinta, jo toimiviin ryhmiin ravitsemuksen yhdistäminen (mm. fysioterapian ryhmät). 12) Hammashuollon vastaanotoilla ja kouluilla annetaan ohjausta suun terveydestä huolehtimiseen. 13) Julkaistaan paikallislehdessä terveyden edistämiseksi artikkeleita moniammatillisena yhteistyönä. 14) Osastohoitojaksolla kaikille potilaille tehdään ravitsemuskartoitus. Opastetaan huolehtimaan hyvästä ravitsemuksesta. Tarvittaessa ravitsemusterapeutti käy osastolle ohjaamassa potilaita. 15) Vuodeosastolle järjestetään potilaille viriketoimintaa (pelit, musiikki, kirjat, eläinvierailut) yhteistyössä erilaisten järjestöjen, seurakunnan ym. tahojen kanssa. 16) Mielenterveysneuvolassa toteutetaan erilaisia ryhmiä (nuorten työryhmän liikuntapainotteiset ryhmät, vertaistukiryhmät mielenterveyskuntoutujille). Liikunnan lisäämisen kautta myös psyykinen hyvinvointi lisääntyy. 17) Toteutetaan Lapinlahden kunnan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaa. Yhteistyössä kunnan hyvinvointikoordinaattorin kanssa: 18) Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (mm. eri hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, kansalaisopiston ja yritysten kanssa tehtävä yhteistyö). 19) Tiedotus/ohjaus/koulutus, viestinnän lisääminen eri tavoin - tavoitteena yhteinen "kieli", yhteiset tavoitteet ja lisääntynyt yksikkö/hallintorajoja ylittävä yhteistyö, resurssien yhdistäminen. Resurssit: Työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti, kunnan hyvinvointityö/hyvinvointikoordinaattori.
2. Päihteiden käyttö ja tupakointi vähenevät eri ikäryhmissä. <i>Lapinlahden kunta on savuton kunta.</i>	1) Päihteisiin ja tupakointiin liittyvää valistustyötä tehdään eri-ikäisten kuntalaisten parissa ja eri tilanteissa (mm. vastaanotoilla, kouluilla, laitoksissa, kodeissa ja tapahtumissa). 2) Toteutetaan Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelmaa; mm. päihdeettömyyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä. 3) Vastaanotoilla on käytössä AUDIT -lomakkeet (päihdekysely). 4) Kouluterveydenhuollon 8. lk. ja lukion 2. vuoden opiskelijoiden terveystarkastusten yhteydessä täytetään ADSUME -lomake (päihdekysely). 5) Hammashuollon vastaanotoilla tiedotetaan tupakan vaaroista ja itsetunnon vahvistamisesta houkutusten vähentämiseksi. 6) Osallistutaan moniammatillisesti kunnan päihdeviikon tapahtumaan (peruskoulu), johon on koottu enemmän ja monipuolisesti asiaa päihdeistä sekä tupakoinnin vaaroista. 7) Päihteiden käyttö otetaan puheeksi eri yksiköissä ja ohjataan tarvittaessa päihdetyöntekijän vastaanotolle tai mielenterveysneuvolaan. 8) Vuodeosastojaksen aikana tuetaan potilaita tupakoimattomuuteen ja päihdeettömyyteen. Ohjataan

	käyttämään avohoidon palveluja. 9) Laaja tiedonvälitys, yhteisen toiminnan kehittäminen/koordinointi. Resurssit: työyksiköt/henkilöstö Resurssit on kuvattu myös Lapinlahden kunnan mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelmassa. Tehdään yhteistyötä eri hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa.
3. Lihavuus vähenee eri ikäryhmissä Lasten lihavuus – kansallinen lihavuus –ohjelma 2016 – 2019	1) Ryhmätoiminnan tarjoaminen ja kehittäminen eri kohderyhmille. 2) Digitalisaation hyödyntäminen lihavuuden ehkäisyn ja hoidon tukena. 3) Lastenneuvolassa ja ravitsemusterapiassa on käytössä Neuvokas perhe -toimintamalli. 4) Hyte -yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulun/kodin kanssa-toiminnallisuus arjessa lisääntyy. Ennaltaehkäisevässä työssä painopistealueena ovat erityisesti lapset ja nuoret. Resurssit: työyksiköt/henkilöstö, ravitsemusterapeutti, ruokapalvelut, hyvinvointikoordinaattori, Hyvän olon Lapinlahti -työryhmä, huoltajat, perheet, muut sidosryhmät (mm. varhaiskasvatuksen henkilöstö, liikuntatoimi, koulut).
4. Tuetaan ikäihmisten toimintakykyä ja kotona pärjäämistä ehkäisemällä vajaaravitsemusta	1) Tehdään suositusten ja vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoitopolun mukaisesti vajaaravitsemuksen seulonnat mm. kotihoidossa, vuodeosastolla + suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet, yhteistyö ravitsemusterapeutin kanssa. 2) Kiinnitetään ajoissa huomio tahattomaan painonlaskuun. 3) Tilastoidaan vajaaravitsemusriskiseulontojen tulokset. 4) Päivitetään vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon hoitopolku 5) Ravitsemusterapeutti kouluttaa henkilöstöä ikäihmisten ravitsemuksesta, vajaaravitsemuksen ehkäisystä ja hoidosta sekä haavapotilaan ravitsemushoidosta. Resurssit: ravitsemusterapia, kotihoito, ikäihmisten neuvola, vastaanottotoiminnot, vuodeosasto, ruokapalvelut, ikäihmisten päivätoiminta.
5. Tuetaan lasten terveyttä edistävien ruokailutottumusten kehitystä.	1) Käytetään SAPERE-ruokakasvatusmenetelmää varhaiskasvatuksessa ja pyritään pilotoimaan SAPERE-menetelmä myös jollakin koululla. Resurssit: ravitsemusterapeutti yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien kanssa.
6. Yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. Turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuus muutostilanteissa (Vj. terveysaseman kesän sulkua).	1) Seurataan, että yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. 2) Hoitoon pääsy/jonotusajat ovat kuntalaisten nähtävillä kunnan kotisivulla ja terveysasemien virallisilla ilmoitustauluilla. 3) Seurataan takaisinsoittojärjestelmän toimivuutta (asiakaspalaute, henkilöstön antama palaute). 4) Varpaisjärven terveysasema on kiinni 3.6.2019 – 1.9.2019 ja 23.12.2019 – 12.1.2020, jonka aikana terveydenhuollon palvelut ovat saatavilla Lapinlahden terveyskeskuksessa.

7. Ikääntyneen väestön palvelutarpeen arviointiin pääsy sekä palveluiden suunnittelu ja toteutus tapahtuu suositusten ja lakien mukaisesti.	1) Arvioidaan palvelutarve ja suunnitellaan palvelut uutena palveluna kehitettävän keskitetyn palvelunohjauksen, kotihoidon ja ikäihmisten neuvolan yhteistoiminnan kautta. Yhteydenotto palvelutarpeen arviointiin voi tapahtua mm. asiakkaan itsensä, hänen omaisensa tai läheisensä, hoitohenkilöstön tai muiden henkilöiden/toimijoiden taholta. 2) Tieto sosiaalipalvelujen saamisen odotusajoista on nähtävillä kunnan kotisivuilla sekä virastotalon ilmoitustaululla, joka päivitetään puolivuositain.
8- 9 Ikääntyvien palvelurakenne ja asumisolosuhteet ovat tarkoituksenmukaiset <i>- Hallituksen kärkihanke: Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa.]</i>	1) Tuetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista ennaltaehkäisevien palveluiden (mm. päivätoiminta, ikäihmisten neuvolatoiminta, fysioterapia, ravitsemusterapia, ateriapalvelu) sekä yhteistyössä mm. muiden hallintokuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten sekä hankkeiden kanssa. Jussinpihan päivätoimintakeskus toimii kahtena päivänä viikossa osaaikaisesti tammikuun sekä kesä-elokuun 2019 ajan. Sinä aikana työntekijät jalkautuvat osittain asumispalveluyksiköihin 2) Kehitetään kotihoidon ja asumispalveluiden toimintaa ja toiminnan arviointia (omavalvonta, sosiaalihuollon kirjaaminen; Kansa-hanke, Rafaela ja RAI) 3) Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa 4) STM:n palvelujen laatusuosituksen mukaan: yli 90 % 75 -vuotta täyttäneistä ikäihmisistä asuu kotona ja yht. 7-9% asuu tehostetussa asumispalvelussa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa; Perustetaan kotikuntoutuksen tiimi tukemaan kotona asumista ja kotihoidon toimintaa. Selvitetään vanhuspalvelujen sairaanhoitajien viikonlopputyön aloittamista. Resurssit: Vanhuspalvelut/henkilöstö, perusterveydenhuolto/fysioterapia, ravitsemusterapia, arviointimittarit
10. Sosiaalityö / oman toiminnan tehostaminen ja verkostojen hyödyntäminen aiempaa monipuolisemmin	1) Perhetyön ja verkoston yhteistyömalleja työstetään edelleen 2) Aikuisosiaalityössä kehitetään eri tahojen kanssa tehtävää moniammatillista yhteistyötä tavoitteena saada asiakkaat ohjautumaan oikein kohdentuviin palveluihin. Vahvistetaan asiakkaan motiivointia ja osallistumista. 3) Tukihenkilötoimintaa organisoidaan omana palveluna.
11. Vammais- ja kehitysvammapalvelut / Kustannusten menokehitys hidastuu ja käyttöön otetaan uusia kustannustehokkaampia toimintatapoja.	1) Kohdennetaan erityishuollon palvelut tarkoituksenmukaisesti. 2) Kehitetään työ- ja päivätoiminnan sisältöä vastaamaan muuttuvaa tarvetta. 3) Jussinpihan toimintakeskus on kiinni kesällä 2019 4) Ostopalveluiden käyttö asumis- ym. palveluissa tarpeen mukaan. Ensisijaista on kunnan omien yksiköiden ja muiden palveluiden käyttö. 5) Ikääntymisestä johtuvien kuljetuspalvelutarpeiden arviointi ja päätöksenteko siirtyy vammaispalveluista ikäihmisten palvelunohjaukseen 1.1.2019.

SHVK 3. painopistealue ja kehittämiskohteet:

Kuntalaisten turvallisuutta ja elämänlaatua sekä kunnan elinvoimaisuutta edistetään –

ennaltaehkäisemällä kuntalaisten turvallisuutta heikentäviä tekijöitä ja kehittämällä liikenneturvallisuutta sekä investointien, ympäristön kunnostustöiden ja rakennushankkeiden avulla.

Tavoite	Toimenpide / resurssit
SHVK 3, kohdat 1 –	
1. Kuntalaisten turvallisuus lisääntyy.	Liikenneturvallisuuden edistäminen: 1) Osallistutaan liikenneturvallisuuden edistämiseen/ vastaanotoilla tapahtuva valistustyö. 2) Osallistutaan Lapinlahden kunnan liikenneturvallisuus - työryhmän palavereihin 2x/v ja pidetään kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma sosiaali- ja terveysosaston osalta ajan tasalla. Vastuutaho ja resurssit: Em. toimenpiteiden osalta sosiaali- ja terveysosasto/ työyksiköt/henkilöstö. Toimenpiteitä, vastuutahoja ja resursseja on kuvattu myös Ylä-Savon liikenneturvallisuussuunnitelmassa.
	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy: 1) Toteutetaan Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmaa. 2) Lähisuhdeväkivalta -kyselyiden toteuttaminen raskauden aikana äitiysneuvolassa ja lastenneuvolassa lapsen ollessa kuuden (6) kuukauden ikäinen. Vastuutaho: Sosiaali- ja terveysosasto/sosiaalityö ja perhe- ja mielenterveysneuvola. Toimenpiteitä ja vastuutahoja on kuvattu Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmassa (v. 2016 -2019). Resurssit: Lähisuhde- ja väkivallan ehkäisytöiden koordinaattori, lähisuhde- ja väkivallan ehkäisyn työryhmä, eri hallintokunnat ja työyksiköt/henkilöstö. Koordinaattori on jäsenenä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän MARAK-työryhmässä (vakavan parisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi koottu ryhmä).

4. PERUSTELUT

Perusteluja kehittämistavoitteiden osalta:

SOSIAALITYÖ

Sosiaali- ja perhetyössä toimii monia kokeneita ammattilaisia. Tarkoitus on tulevan vuoden aikana selvittää mahdollisuuksia järjestää perhekuntoutusta omana toimintana tai ainakin ottaa työhön mukaan perhekuntoutuksellista työtettä niin, että kalliita ostopalveluja voitaisiin mahdollisesti vähentää. Lastensuojelun sijoituksia ei ole mahdollista järjestää omana toimintana. Niissä painopiste on perhehoidon järjestämisessä ja kehittämisessä.

VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT

Vammais- ja kehitysvammapalveluiden tulosalueen kustannusten kasvun hillitsemiseksi joudutaan arvioimaan kunnan palvelujen ja resurssien kohdentamista suhteessa asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Vammais- kehitysvammapalveluiden tulosalueella lähes kaikki palvelut ovat lakisääteisiä palveluja eli asiakkaalle subjektiivisia palveluja. Asiakkaalla on tietyt kriteerit täytettyään oikeus saada nämä palvelut. Kriteereitä ja ohjeistuksia pyritään selkiyttämään ja suuntaamaan niillä palvelujen kohdentaminen oikein. Moniammatillisen yhteistyön tarve kunnan omien palvelusektoreiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa vaatii jatkuvaa kehittämistä ja tiedottamista.

PERUSTERVEYDENHUOLTO / ESH / VANHUSPALVELUT / RUOKAPALVELUT

Perusterveydenhuollon puolella kehitetään lakisääteisiä palveluja ja huomioidaan valtakunnalliset linjaukset, hallituksen kärkihankkeet ja PoSoten suunnitelmat.

Vanhuspalveluiden toiminnot ovat pääsääntöisesti lakisääteisiä ja niitä ohjaavat myös useat suositukset. Vanhuspalveluiden toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset sekä toiminnan kehittäminen perustuvat valtakunnallisiin linjauksiin ja hallituksen kärkihankkeisiin sekä tähän mennessä tehtyyn PoSote suunnitteluun.

Jatketaan paikallisella tasolla valtakunnallisen sähköisen Potilastiedon arkiston (KanTa/eArkisto) käyttöönottoa. Hanketta toteutetaan alueellisena yhteistyönä sairaanhoitopiiriin kanssa. Kustannuksia tulee ohjelmistohankinnoista ja -päivityksistä.

Perusteluja toiminnallisten tavoitteiden osalta

SHVK 1 painopistealueen perustelut

- Edistetään ja tuetaan kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia mahdollistamalla eri-ikäisten ja eri väestöryhmien osallistuminen ja vaikuttaminen (mm. eri ammattilaisten toteuttama neuvontatyö, eri hallintokuntien välinen ja alueellinen yhteistyö/kunnan hyvinvointityö).

SHVK 2 painopistealueen perustelut

- Lisätään verkostoyhteistyötä (terveyserojen kaventaminen)
- Edistetään palvelujen saatavuutta toimintoja tehostamalla ja palvelurakenteita uudistamalla (etäpalvelut, sähköinen asiointi)

SHVK 3 painopistealueen perustelut

Kuntalaisten turvallisuuden edistämiseksi kehitetään liikenneturvallisuutta ja ehkäistään lähisuhte- ja perheväkivaltaa. Em. molemmat tekijät heikentävät yksilön turvallisuutta ja aiheuttavat kohteeksi joutuneelle henkilölle henkeä uhkaavan vahvan turvallisuusrisikin.

Tavoitteisiin liittyvät mittarit ja tunnusluvut

Mittari / Toiminnalliset tavoitteet	Tunnusluku
SHVK 1-3 painopistealueiden tavoitteet / mittarit	Kuvattu laajassa hyvinvointikertomuksessa vuosille 2017 - 2020

5. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SOSIAALITYÖ

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	57	71	61 500	61 500	61 500
Toimintamenot	-2 526	-2 110	- 1 994 229	-1 994 230	-1 994 230
Toimintakate	-2 469	-2 039	-1 932 729	-1 932 730	-1 932 730
Suunnitelmapoistot	-3	-3	-3 402	-3 402	-3 402
Sisäiset tulot	-	-			
Sisäiset menot	-104	-101	-94 316	-94 316	-94 316
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-2 576	-2 143	-2 030 447	-2 030 447	-2 030 447

TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000€)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	105	97	127 900	127 900	127 900
Toimintamenot	-4 362	-4 174	-4 350 899	-4 350 900	-4 350 900
Toimintakate	-4 257	-4 077	-4 222 999	-4 223 000	-4 223 000
Suunnitelmapoistot	-58	-58	-58 041	-58 041	- 58 041
Sisäiset tulot	-	-	-		
Sisäiset menot	-242	-238	-185 622	-185 622	-185 622
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-4 557	-4 373	-4 466 662	-4 466 662	-4 466 662

TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT PERUSTERVEYDENHUOLTO

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	1 550	1 502	1 460 200	1 460 200	1 460 200
Toimintamenot	-9 401	-8 284	-8 418 145	-8 418 145	-8 418 145
Toimintakate	-7 851	-6 781	-6 957 945	-6 957 945	-6 957 945
Suunnitelmapoistot	-443	-412	-400 254	-400 254	-400 254
Sisäiset tulot	719	600	585 000	585 000	585 000
Sisäiset menot	-911	-850	-869 411	-869 411	-869 411
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-8 487	-7 443	-7 642 610	-7 642 610	-7 642 610

6. TULOARVIOIDEN JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT SEKÄ KESKEISET MUUTOKSET TALOUSARVIOVUONNA

SOSIAALITYÖ

Sosiaalityössä kustannuksia syntyy erityisesti kalliista ostopalveluista. Tulevana vuonna selvitetään mahdollisuuksia vähentää esimerkiksi perhekuntoutuspalvelujen ostoja ja ottaa omaan työhön perhekuntoutuksellista työtettä. Tukihenkilötyö on säästöyistä jo järjestetty pääosin omana toimintana; tukihenkilöinä toimivat perhetyöntekijä sekä nuorisotoimen työntekijät oman toimensa ohella.

VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT

Ensisijaista on kunnan omien kehitysvammayksiköiden käyttöasteen pitäminen mahdollisimman korkeana. Ostopalveluita asumisen suhteen joudutaan käyttämään, mutta tarveharkintaa käyttäen. Kuljetuspalveluiden eriyttäminen sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuksiin tuonee pitemmällä aikavälillä selkeyttä toimintoihin ja myös kustannussäästöjä.

PERUSTERVEYDENHUOLTO

Kanta/Sähköinen potilastiedon arkisto -hankkeen eteneminen suunnitellusti lisää atk-määrärahojen tarvetta myös vuonna 2019. ATK-kustannuksia Tiedolta vuonna 2019 tulee Lifecare täydennyksistä 85 000 €. Lisäksi kustannuksia syntyy Lifecaren ylläpidosta 230 000 € (sovellusten tukimaksut), KanTa-palveluista 34 600 € (viestinvälitys, sähköinen allekirjoitus ja runkoverkko) ja Ensemble integraatiot 1 950 €. Kustannukset ovat yhteensä arvioitu ilman alv:a 351 550 €.

Muut kustannukset:

Pdf-tallenteet

-Sectra-pacs 5 000 € (integraatio)

-Nealink 5 000 € (integraatio)

-Kvarkki (valtakunnallinen terveydenhuollon kuva-aineistojen arkisto) 20 000 € (työn osuus)

-Akseli- itseilmoittautumisjärjestelmä.

TA 2019 / Toiminnasta johtuvat määrärahatarpeet / yksikkö	Kustannukset/€
Ohjelmistohankinnat; Lifecare	85 000
Lifecaren ylläpidosta (sovellusten tukimaksut)	230 000
KanTa-palvelut	34 600
Ensemble integraatiot	1 950
Pdf-tallenteet	30 000
YHTEENSÄ	381 550
AKSELI -itseilmoittautumisjärjestelmä	10 000 + integraatio Lifecare, Commit RIS ? €
Kaikki em. yhteensä	391 550

PERUSTERVEYDENHUOLTO

- poliklinikan lähihoitajan avoimen toimen muuttaminen sairaanhoitajan toimeksi.
- hyvinvointikoordinaattori siirtyy kunnan hallintokeskuksen puolelle 50 % ja maakunnallisen hyvinvointikoordinaattorin tehtävään P-S shp / perusterveydenhuollon yksikköön 50 %
- hammashuollossa oikomishammaslääkärin tehtävien järjesteleminen
- työterveyshuollossa yksi työterveyshoitajan toimi vähenee

7. MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARATUTUMINEN

SOSIAALITYÖ, VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT JA PERUSTERVEYDENHUOLTO

Hallintosäännön mukaisesti laaditaan sisäisen valvonnan raportti kahdesti vuodessa.

Sosiaalityössä

Talousarvion toteutumiselle suurin riski aiheutuu lasten ja nuorten sekä perheiden sijoituksista. Sijoitustarpeet ilmaantuvat toisinaan hyvin äkillisesti. Vaikka kunnassa on monipuolisia palveluja lasten, nuorten ja perheiden tueksi, eivät ne aina riitä tukemaan riittävästi. Laki velvoittaa tekemään huostaanoton tai avohuollon sijoituksen kriteerien täytyessä. Myös perhekuntoutusjaksoja on annettu. Sijoituksen tarvetta arvioidaan sosiaalityössä aina kriittisesti eri toimintavaihtoehtojen mahdollisuutta arvioiden.

Vammais- ja kehitysvammapalveluiden tulosalueella

Talousarvion toteutumiselle suurimmat riskit aiheutuvat siitä, että kaikkea ei pysty ennakoimaan. Vammaispalvelun puolelle tulee uusia asiakkaita vammautumisen tai sairastumisen myötä sekä kuntaan muuton myötä. Aiempien asiakkaiden avun tarve taas saattaa lisääntyä sairauden etenemisen vuoksi. Kehitysvammaisista osalla on kaksoisdiagnoosi, esim. skitsofrenia, mikä lisää haastavan käyttäytymisen riskiä. Tällöin joudutaan miettimään, voiko asiakasta sijoittaa omaan asumisyksikköön vai onko etsittävä toisenlaista asumismuotoa. Vaalijalan käyttöä on pyritty vähentämään, mutta em. tilanteissa selvittämisjakso voi olla välttämätöntä esim. lääkityksen ja jatkosuunnitelmien vuoksi. Ostopalveluissa varsinkin lapsille tarjottavat palvelut ovat kalliita ja niitä on rajoitetusti.

Perusterveydenhuollossa

Talousarvion toteutumiselle suurimmat riskit aiheutuvat siitä, että palveluntarpeissa tapahtuvat muutokset lisäävät erikoissairaanhoidon ja/tai ostopalveluiden käyttöä sekä lisäävät lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kulutusta.

8. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

SOSIAALITYÖ

Sosiaalitoimistossa työskentelee johtava sosiaalityöntekijä, 3 sosiaalityöntekijää, sosiaalipalveluohjaaja, palvelusihteeri. Perhetyössä ja lapsiperheiden kotipalvelussa työskentelee yhteensä 4 työntekijää. Osa yhden perhetyöntekijän työpanoksesta on siirretty aikuissosiaalityöhön (n. 40 %).

Perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu

	TP 2016	TP 2017	Toteuma 9/2018
Asiakasperheiden määrä	53	71	43 (38 tilastossa)
kotipalvelu		28	15
perhetyö		43	29
Käyntien määrä	623	846	699
kotipalvelu		303	150
perhetyö		543	549

VAMMAIS- JA KEHITYSVAMMAPALVELUT

Kehitysvammahuollossa työskentelee tällä hetkellä 21 työntekijää.

Neljä kehitysvammaohjaajaa työskentelee Jussinpihan toimintakeskuksessa sekä Helmen työntekijä silloin kun myös Helmen asiakkaat ovat Jussinpihassa. Varpaisjärven toimintakeskus Helmessä on yksi työntekijä. Jussinpihassa aiemmin työskennelleen henkilökohtaisen avustajan työpanosta on suunnattu kentällä tapahtuvan työn lisäksi Paavon ja Liisan kodin tarpeisiin.

Paavon ja Liisan kodin asumisyksikössä työskentelee yksi lähiesimies/koulutukseltaan sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, kahdeksan kehitysvammaohjaajaa ja kolme lähiavustajaa.

Eevalan asumisyksikössä työskentelee yksi kehitysvammaohjaaja ja yksi lähiavustaja. Avohuollon ohjaaja suunnittelee ja organisoii avohuollon palveluja.

	TP 2016	TP 2017	Toteuma 9/2018
Avotyössä olevat	21	18	20
Omaishoidon tukea saavat alle 65-vuotiaat	26	25	25

PERUSTERVEYDENHUOLTO

Poliklinikka

Henkilöstö: 19.8 (lääkärit 4.5, hoitohenkilökunta 13, varahenkilöt 2.0, rokotushoitaja 0.1).

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	22035	21012	21800	20060
Lääkärin vo: Päivystys	4731	4284	3800	2729
Lääkärin vo: Normaali	10717	9494	10000	8413
Hoitajien vastaanotot	6597	7234	8000	8918
Ryhmät/käynnit	-	-		
Puhelinneuvonta (hoitaja)				
- hoidon tarpeen arviointi	22640	20050	23000	21000
- muut (koetulokset, sh ja dmhoitajan vastaanotot)	8200	7900	8200	8000

Muut Kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	648	594	580	601
Lääkäreiden vo: Päivystys	240	192	197	111
Lääkäreiden vo: Normaali	245	250	232	220
Hoitajien vastaanotot	163	152	151	271

Neuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Henkilöstö: 6.8 (lääkärit 0.9, terveydenhoitajat 5.9).

Syntyneet	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018
	70	70	70	65

Äitiysneuvola

Vuosi	TP 2016	TA2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	1285	1184	1280	1200
Lääkäri	261	211	260	260
Hoitajat	1024	973	1020	940
Ryhmät/käynnit	8/66	9/87	11/150	16/85

Muut kunnat	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	14	15	12	11
Lääkäri	4	5	5	0
Hoitajat	10	10	7	11

Lastenneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	2027	1862	1664	1667
Lääkäri	536	473	444	420
Hoitajat	1491	1389	1220	1247
Ryhmät/käynnit	28/147	85/177	28/147	30/145

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	7	17	18	22
Lääkäri	3	2	2	7

Hoitajat	4	15	16	15

Perhesuunnittelu- /ehkäisyneuvola

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	801	750	702	700
Lääkäri	442	413	414	400
Hoitajat	359	337	288	300
Ryhmät/käynnit	3/60	4/72	4/75	4/75

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	13	40	30	23
Lääkäri	7	22	18	12
Hoitajat	6	18	12	11

Seulonnat ja muut joukkotarkastukset

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	210	217	210	216
Lääkäri	0	0	0	0
Hoitajat	210	217	210	216

Kouluterveydenhuolto

Vuosi	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	2939	3137	2617	3169
Lääkäri	497	513	463	441
Hoitajat	2442	2624	2154	2728
Ryhmät/käynnit	29/306	92/740	29/306	30/300

Muut kunnat	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	90	92	67	89
Lääkäri	17	19	17	19
Hoitajat	73	73	50	70

Opiskelijaterveydenhuolto

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	391	403	323	372
Lääkäri	81	107	96	113
Hoitajat	310	296	227	259
Ryhmät/käynnit	20/277	17/510	20/277	20/280

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	225	233	195	219
Lääkäri	22	35	34	32
Hoitajat	203	198	161	187

Muu terveydenhoito: erikseen toteutettu rokotustoiminta esim. influenssarokotukset, kutsuntatarkastukset

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	2132	2293	2400	2400
Lääkäri	32	36	40	40
Hoitajat	2100	2257	2360	2360

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	66	73	50	50

Lääkäri	1	0	5	5
Hoitajat	65	73	45	45

Työttömien terveystarkastukset

Työttömien terveystarkastusten toteuttamiseen varataan työterveyshuollon työterveyshoitajan resurssia yksi päivä/viikko ja lääkärin resurssia 1 pv/kk

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	59	94	70	128
Lääkäri	14	44	28	51
Hoitajat	45	50	42	77

Työterveyshuolto

Henkilöstö: 5.11 (lääkärit 0.9, työterveyshoitajat 1.8, lähihoitaja 1.0, ravitsemusterapeutti 0.08, työfysioterapeutit 0.95, muut 0.38).

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Yritykset	176	177	176	164
Maatilat	153	153	153	153
Käynnit yhteensä	2458	2548	2173	2400
Lääkäri	1111	1032	946	900
Hoitajat	1347	1516	1228	1500
Ryhmät/käynnit	91/472	81/280	98/274	96/360
Työpaikkakäynnit	71	74	70	20
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	341	433	462	365
- ryhmäkäynnit	26/523	31/433	25/450	30/450
- työpaikkakäynnit	25	32	33	25
Työravitsemusterapia	33	37	41	33
Työpsykologi	163	138	174	159

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	640	589	478	532
Lääkäri	284	242	210	200
Hoitajat	356	347	268	332

Perhe- ja mielenterveysneuvola

Henkilöstö: 8.7/8.2 (lääkäri 0.2, muu 8.5)

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Perheneuvolan asiakas-perheiden määrä (yksilöt)	*) (143)	92 (137)	150 (320)	100 (200)
Käynnit yhteensä	662	677	1000	700
Psykologi	63	68	41	70

*) Perheiden lukumääristä ei ole pidetty kirjaa. Perheneuvola ostaa psykologin palvelut.

Mielenterveysneuvola

Vuosi	TA 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	3599	3444	3870	3550
Lääkäri	296	257	370	350
Hoitajat mtn	3303	3187	3000	3200
Ryhmät/käynnit	149/999	108/854	100/700	40/600
Psykologi		345	300	300
Virkku	12299	12251	12200	12100

Muut kunnat	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019

Käynnit yhteensä	114	169	150	139
Lääkäri	9	13	20	8
Hoitajat mtn	105	156	130	131
Virkku	679	882	530	857

Erityistoiminnot

Henkilöstö: Röntgenissä on 1.2 röntgenhoitajaa, fysioterapiassa on 5.5 työntekijää (4.5 fysioterapeuttia, 1 kuntahoitaja), joiden tehtävät ovat jakautuneet kansanterveystyöhön, työterveyshuoltoon ja vanhuspalveluihin. Ravitsemusterapiassa on yksi ravitsemusterapeutti, jonka resurssi jakautuu vastaanotolle, vuodeosastolle ja vanhuspalveluyksiköihin. Lääkekeskuksessa on yksi farmaseutti (lääkekeskus 0.5, osastofarmasia 0.3, vanhuspalvelut 0.2). Puheterapiapalvelut on toteutettu ostopalveluna. Laboratoriopalvelut tuottaa ISLAB. Ensihoitopalveluiden järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä.

Laboratorio

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Ostetut tutkimukset yhteensä	116768	115663	115251	103536

Röntgen

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Tutkimukset yhteensä	3895	4058	3458	3285
- siitä UÄ-tutkimukset	694	703	700	585
Omat tutkimukset	3043	3238	3300	2624
Radiologiset toimenpiteet	18	13	18	18
Ostopalvelu				
- Magneettitutkimukset	50	34	50	50
- Tietokonetomografiatutkimukset	90	70	90	90
Myydyt	0	0	0	0
Ostetut	852	820	614	880

Fysioterapia

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Yksilö avokäynnit	3368	2882	2626	2626
- siitä apuvälinekäynnit	943	794	811	800
- kotikäynnit	220	237	220	200
Vuodeosastokäynnit	1577	1434	1405	1405
Ryhmät/käynnit	212/1860	278/2301	240/1700	300/2550
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	341	433	300	300
- ryhmät/käynnit	26/523	31/433	25/450	30/450
- työpaikkakäynnit	25	32	25	25

Puheterapia

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit	333 + ostopalvelu	358 + ostopalvelu, ei tilastoitu Lifecareen	ostopalvelu	ostopalvelu

Muut kunnat	TP 2017
Käynnit	10 + ostopalvelu, ei tilastoidu Lifecareen

Ravitsemusterapia

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit	132	210	186	205
Ryhmät/käynnit	11/346	31/896	30/600	30/600
Työterveyshuolto	33	37	41	33

Ravitsemusterapeutin palveluja myydään 1 pv viikossa Siilinjärvelle.

Ensihoito ja sairaankuljetus

Palvelut järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Tukipalvelut

Tukipalveluissa ovat keskusvarastonhoitaja, välinehuoltaja, laitosmies, järjestelmäasiantuntija, palvelusihteeri ja johtava hoitaja sekä sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkö/vastaava lääkäri.

Terveyskeskuksen laitoshoido (vuodeosasto)

Vuodeosaston paikkaluku on 30 vuonna 2019. Vuodeosaston henkilöstöresurssi: lääkärit 1.4, hoitohenkilökunta 23, varahenkilöt 4, kuntahoitaja 0.5, fysioterapeutti 0.3, farmaseutti 0.3, ravitsemusterapeutti 0.15, osastonsihteeri. Laitosapulaisten resurssia (5 + 2 varahenkilöä) jaetaan vuodeosastolle, avosiivoukseen, perhe- ja mielenterveysneuvolan vastaanottoilojen siivoukseen sekä Paavon ja Liisan kodin siivoukseen. Siivoustyönjohtajan resurssia on käytettävissä 0.1.

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kuormitus %	98,4	89.2	100.0	100.0
Potilasvaihto	11	13	11.00	11.00
Hoitopäivät yhteensä	14133	12288	11582	10195
Fysioterapia, vuodeosastokäynnit	1577	1434	1405	1441

Hammashuolto

Henkilöstöresurssi 11.5 (hammaslääkärit 4.5, suuhygienistit 2, hammashoitajat 5).

Vuosi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit yhteensä	8754	9869	7891	7791
Hammaslääkärit	7905	8517	7295	7000
Suuhygienistit	849	998	547	741
Hammashoitajat	0	145	48	50
Asiakkaat	3612	4186	3100	3700
Ryhmät/käynnit	7/191	4/66	9/207	5/100
DMF – 12 v.	0.92	1.33	1.38	1.57
DMF – 18 v.	3.43	4.12	4.1	2.60

Muut kunnat	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Käynnit	161	193	140	229
Asiakkaat	94	89	92	124

Erikoissairaanhoito (tulosalue)

1. TULOSALUEEN TOIMINTAJATUS

Lapinlahden kunnan erikoissairaanhoido järjestetään palvelulautakunnan alaisuudessa terveysosaston koordinoimana. Kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Palveluja ostetaan sopimukseen perustuen myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Lisäksi erikoissairaanhoidon palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Erikoissairaanhoidon kustannuksia pyritään hillitsemään seuraamalla hoitopolkujen toteutumista hoidonpörrastuksen mukaisesti.

2. TULOSALUEEN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELTA

Kehittämistavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 27.

3. TULOSALUEEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TALOUSARVIOVUONNA

Toiminnalliset tavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 28.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-13 030	-13 821	-13 739 850	-13 739 850	-13 739 850
Toimintakate	-13 030	-13 821	-13 739 580	-13 739 850	-13 739 850
Suunnitelmapoistot	-	-	-	-	-
Sisäiset tulot	-	-	-	-	-
Sisäiset menot	-33	-27	-19 821	-19 821	-19 821
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-13 063	-13 848	-13 759 401	-13 759 401	-13 759 401

5. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Sairaanhoitopiirin käyttötilastoja	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Hoitojaksot	1.404	1.416	1.450	1.390
Hoitopäivät	5.384	4.990	5.200	5.050
Pkl-käynnit	14.166	14.337	14.500	14.000
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit				
Leikkaukset	576	644	600	650
Lähetteet	3.236	3.276	3.000	3.000
Jonossa	100		90	

Ylä-Savon SOTE ky käyttötilastoja	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Hoitojaksot/Asiakkaat	730/224	289	740/220	650/200
Hoitopäivät	1656	1.772	1.700	1.400
Pkl-käynnit	2648	3.130	2.900	2.800
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit	347		400	
Leikkaukset	189	176	100	80
Lähetteet	504	553, josta 265 LTI tk tulleita	400	350
Jonossa				

Muut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019

Neurologin käynnit	138	108	140	0
Geriatrin käynnit (oma)	171	196	170	200
Psykiatrin käynnit	317	334	317	323

Vanhuspalvelut (tulosalue)

1. TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Vanhuspalveluiden tavoitteena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti. Vanhuspalveluiden tehtävänä on järjestää lakisääteiset kotihoito- ja tukipalvelut, asumispalvelut sekä ennaltaehkäisevät palvelut niitä tarvitseville kuntalaisille. Ikääntyneen palveluntarve arvioidaan ja hänelle suunnitellaan palvelut uutena palveluna kehitettävän keskitetyn palvelunohjauksen, kotihoidon ja ikäihmisten neuvolan yhteistoiminnan kautta.

Kotihoidon tavoitteena on edistää asiakkaidensa kotona asumista ja hyvinvointia tuottamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuvat hoito- ja huolenpitopalvelut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kotihoito koostuu kotipalvelusta, kotisairaanhoidosta sekä tukipalveluista.

Ennaltaehkäiseviin toimintoihin kuuluvan päivätoiminnan tavoitteena on arkipäivisin päiväkeskuksissa tapahtuvan ryhmä- ja viriketoiminnan avulla tukea asiakkaidensa kotona asumista ja toimintakykyä tuoden virkistystä ja vaihtelua heidän elämäänsä sekä lievittäen yksinäisyyttä. *Ikäihmisten neuvolan* tavoitteena on tukea asiakkaidensa kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä tarjoamalla terveystarkastuksia, voimavaralähtöistä palveluohjausta, terveysneuvontaa ja muistihoitajapalvelua. Yli 65-vuotiaille tarkoitettun *Omaishoidontuen* tavoitteena on tukea ikääntyvien kotona asumista sekä kotona tapahtuvan hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön toimesta. Omaishoidontuki muodostuu hoidettavalle annettavista omaishoitoa tukevista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta ja vapaasta.

Asumispalvelut ovat vuokrasuhteeseen perustuva asumisen vaihtoehto palvelutalossa silloin, kun asiakas ei enää pysty asumaan omassa kodissaan kotihoito- ja tukipalvelujen turvin. Asumispalveluiden tavoitteena on asukkaidensa hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuva hoiva, hoito ja huolenpito kodinomaisessa ympäristössä, asiakasta kunnioittaen ja toimintakykyä tukien.

Tehostetussa palveluasumisessa tarjotaan ympärivuorokautista palveluasumista, hoitohenkilökunnan ollessa paikalla jatkuvasti. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä tarjotaan myös lyhytaikaista hoitoa.

2. TULOSALUEEN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kehittämistavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 27.

3. TULOSALUEEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TALOUSARVIOVUODELLE

Toiminnalliset tavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 28.

4. PERUSTELUT

Perustelut on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosaluista alkaen sivulta 35.

5. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	2 478	2 430	2 406 010	2 406 010	2 406 010
Toimintamenot	-9 624	-8 512	-8 970 386	-8 972 390	-8 972 390
Toimintakate	-7 145	-6 082	-6 564 376	-6 566 380	-6 566 380

Suunnitelmapoistot	-523	-499	-467 770	-467 770	-467 770
Sisäiset tulot	16	-			
Sisäiset menot	-1 602	-1 748	-1 788 786	-1 788 786	-1 788 786
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-9 255	-8 329	-8 820 932	-8 820 932	-8 820 932

6. TULOARVIoidEN JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT SEKÄ KESKEISET MUUTOKSET TALOUSARVIOVUONNA

Vanhuspalveluiden tulosalueen keskeiset muutokset:

Kotihoitoon siirretään vakansseja hoiva-osastolta seuraavasti:

- yksi (1) vastaavan sairaanhoitajan toimi (perustetaan)
- yksi (1) sairaanhoitajan varahenkilön toimi
- kolme (3) lähihoitajan varahenkilön tointa
- tehostetun kotikuntoutustiimin toiminnan käynnistäminen kotihoidon tueksi

7. MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARATUTUMINEN

Talousarvion toteutumiselle suurimmat riskit aiheutuvat henkilöstökuluissa (esim. sairauslomat), joihin ei ole voinut varautua ennalta riittävästi. Kotihoidon resursseja kuluttavat ja haastetta aiheuttavat entistä huonokuntoisemmat kotona hoidettavat vanhukset, joiden määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa.

8. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kotihoito

Kotihoidossa työskentelee yhteensä 71 hoitajaa, joista seitsemän (7) varahenkilöä ja neljä (4) yöhoitajaa. Heidän lisäksi on kotihoidon esimies (1), lääkäri (70 %), fysioterapeutti (90 %) ja farmaseutti (15 %). Em. henkilöstöresursseihin on laskettu mukaan uusi kotikuntoutuksen tiimi. Maijalan ja Laurilan ryhmäkodit ovat kotihoidon alaisuudessa.

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kotihoidon säännölliset käynnit	Käynnit/vuosi		135611	125000	127500
Kotihoidon tilapäiset käynnit	Käynnit/vuosi			7500	4000
Turvapuhelinasiakkaita		244	289	250	356
Kotiinkuljetetut ateriat		33193	41634	33400	39196

Ennaltaehkäisevät palvelut ja yhteiset toiminnot

Vanhusten päivätoiminta, ikäihmisten neuvola ja omaishoito kuuluvat ennaltaehkäisevään vanhustenhuollon toimintaan. Edellä mainituissa tehtävissä sekä yhteisissä toiminnoissa työskentelee yhteensä 6,5 työntekijää. Jussinpihan päivätoimintakeskus toimii kahtena päivänä viikossa osa-aikaisesti tammikuun sekä kesä-elokuun 2019 ajan. Sinä aikana työntekijät jalkautuvat osittain asumispalveluyksiköihin.

Päivätoiminta

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Päivätoiminta sis. kokopäivä ja osapäivä -käynnit	Käynnit/vuosi	2977	2263	3000	2000

Ikäihmisten neuvola / Palveluohjaus

Palveluohjauksessa työskentelee yhteensä kolme työntekijää, joista yksi on Varpaisjärven alueella ja kaksi Lapinlahdella (itäinen ja läntinen alue).

	Mittari	TA 2018	TA 2019
-Terveystarkastuskäynnit (75, omaishoitaja, muut)	käynnit/vuosi	100 %	100 %
-80 v käynnit		60	20
-oht-käynnit		70	60
-muistiasiakkaat		400	340
-rintamaveteraanit		35	19
-palvelutarpeen arviointi		400	200
-palveluohjaus			
- puhelin		450	340
- käynti		250	450

Omaishoito

	Mittari	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Hoidettavan vapaan järjestäminen	Omaishoidontuen lakisääteiset vapaapäivät	1692	700	900

Omaishoidontuki-asiakkaat	Asiakas/vuosi	57	70	62

Tehostettu palveluasuminen

Tehostetun palveluasumisen yksikköjä ovat Mäenpiha, Jukola, Kielo ja Kotipiha. Niissä työskentelee yhteensä 67 työntekijää, joista yhdeksän (9) varahenkilöä, kaksi (2) laitoshuoltajaa ja yksi (1) hoitoapulainen. Heidän lisäksi asumispalveluiden esimies (1) ja lääkäri (20 %) fysioterapeutti (10 %) ja farmaseutti (5 %).

	Mittari	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
75 v täyttäneiden asukasmäärä				85	88
Lyhytaikaishoito, muut kuin oht lakisääteiset		1325	1302	1400	1000

Vanhusten laitoshoido

Hoiva-osasto (Lapinlahti) (lopettava yksikkö)

Lapinlahden hoivaosasto

Vuosi	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Paikkaluku	34	34	24	14	0
Potilaat	34	34	24	14	0
Kuormitus %	99.60	99.1	94.4		0
Hoitopäivät	12326	12331	11075		0

Ruokapalvelu (tulosalue)

1. TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Ravintokeskus valmistaa suositusten mukaiset ateriat päiväkoteihin, kouluille sekä terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköihin. Ateriapalveluja kotiin tarjotaan kaikille palvelujen piirissä oleville kuntalaisille seitsemänä päivänä viikossa.

2. TULOSALUEEN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kehittämistavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 27.

3. TULOSALUEEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET TALOUSARVIOVUODELLE

Toiminnalliset tavoitteet on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosalueista alkaen sivulta 28.

4. PERUSTELUT

Perustelut on koottu yhteen kaikkien sosiaali- ja terveysosaston tulosaluista alkaen sivulta 35.

5. TULOARVIO JA MÄÄRÄRAHAT

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	56	55	50 800	50 800	50 800
Toimintamenot	-1 857	-1 891	-1 810 557	-1 810 560	-1 810 560
Toimintakate	-1 801	-1 836	-1 759 757	-1 759 760	-1 759 760
Suunnitelmapoistot	-78	-70	-62 631	-62 631	-62 631
Sisäiset tulot	2 033	2 068	1 941 713	1 941 713	1 941 713
Sisäiset menot	-147	-163	-129 161	-129 161	-129 161
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	8	0	-9 836	-9 836	-9 836

6. MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARATUTUMINEN

Talousarvion toteutumiselle suurimmat riskit aiheutuvat elintarvikkeiden hinnan nousuista.

7. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Ruokapalvelussa työskentelee yhteensä 26 työntekijää.

Työyksikkö	TP 2016 Ateriat	TP/2017 Ateriat	Toteutuma 09/2018
Ravintokeskus	334 380	292 051	238 931
Monitoimitalon keittiö	162 941	172 632	118 027
Varpaisjärven palvelukeskuksen keittiö	105 268	92 588	66 112
Varpaisjärven koulun keittiö	55 624	70 241	52 576

Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)

Ympäristöterveydenhuolto hankitaan ostopalveluna Siilinjärven kunnalta.

1. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT

	Tp 2017 (1000 €)	Ta 2018 (1000 €)	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
Toimintatulot	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-289	-276	-300 885	-300 885	-300 885
Toimintakate	-289	-276	-300 885	-300 885	-300 885

Suunnitelmapoistot	-	-	-	-	-
Sisäiset tulot	-	-	-	-	-
Sisäiset menot	-13	-16	-12 055	-12 055	-12 055
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-302	-292	-312 940	-312 940	-312 940

KUNTASTRATEGIAN TOIMEENPANO 2019

Sosiaali- ja terveysosasto

1. Kärkitavoite Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuutaho
Yritysten toimintaedellytysten varmistaminen	Tarjotaan työterveyshuollon palveluja yrityksille	Jatkuva	Työterveyshuolto
	Palveluohjauksen kautta tarjotaan tietoa yritysten palvelutarjonnasta	Jatkuva	Palveluohjaus/ vanhuspalvelut
	Tarjotaan helposti lähestyttäviä, matalan kynnyksen palveluja; Skype for Business, Chat Pilotit, kokeilut Digisote-hankkeessa vuoden 2018 aikana -hanke päättyy 31.12.2018.	Etäpalvelujen kehittäminen jatkuu v. 2019	Poliklinikka, ravitsemusterapia, neuvolat
Työvoiman saatavuuden varmistaminen	Työhyvinvoinnin edistäminen; - Tuetaan ja kehitetään työyhteisön ilmapiiriä (palaverit, kehityskeskustelut) - Kehitetään työyksiköiden toimintaa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja - Vahvistetaan ja tuetaan työntekijöiden osaamista mahdollistamalla täydennyskoulutuksiin osallistuminen - Mahdollistetaan työnohjaukset (yksilö tai ryhmä) - Järjestetään työhyvinvointia ja työkykyä tukevaa toimintaa (esim. henkilöstön jumpparyhmät, yksiköiden kehittämis-/virkistysiltapäivät) - Otetaan opiskelijoita harjoittelujaksolle	Jatkuva	Osastopäällikkö Tulosalueiden ja tulosyksiköiden esimiehet Työntekijät
Lapinlahti on aktiivisten ihmisten yhteisöllinen kunta	Edistetään kuntalaisten hyvinvointia monin eri keinoin. - Tärkeimmät hyvinvointi- ja terveyshaasteet kootaan laajaan hyvinvointikertomukseen, joka täydentää kunnan strategiaa. - Tuetaan erilaisilla toimenpiteillä kuntalaisten mahdollisuutta tehdä terveyttä edistäviä valintoja (esim. terveellisen ravitsemuksen ja liikunnan edistäminen ja lihavuuden ehkäisy) - Tavoitteet ja toimenpiteet	Valtuustokausi Vuosittain	Kunnan hyvinvointiryhmä = johtoryhmä + hyvinvointikoordinaattori Kunnan eri toimialat: - Sosiaali- ja terveysosastolta osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/vastaavat

	konkretisoidaan vuosittaisessa toiminnan ja talouden suunnittelussa (vuosittainen hyvinvointiraportti ja –suunnitelma, talousarvio- ja toimintasuunnitelma)		
	Kehitetään palvelutarjontaa digitalisaatiota hyödyntämällä, esim. - kehitetään etävastaanottoja - kehitetään sähköistä ajanvarausta - edistetään potilaiden/asukkaiden toimintakykyä mm. pelillistämisen keinoin - edistetään osallisuutta ->etälähetykset (kirkko, musiikkituokiot)	2018-2019	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosityksiköiden esimiehet/vastaavat
	Pidetään kunnan kotisivut ja Suomi.fi sivusto ajantasalla oman hallintokunnan osalta -> kuntalaisille tiedottaminen, osallistaminen	Jatkuva	Työyksiköt
	Kerätään kuntalaisten palautteita palvelujen kehittämiseksi	Jatkuva	Työyksiköt

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että työllisten määrä kasvaa. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

Kärkitavoite "Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää"

Mittari	Tavoitetaso	Lähtötaso
Työterveyshuollon palveluja käyttävät yritykset (määrä)	Yritysten/asiakkaiden määrä pysyy samana tai lisääntyy	
Henkilöstökysely/kunta (työhyvinvointi)	Työhyvinvointi lisääntyy (kokemus)	
Asiakastyytyväisyyskysely (palvelut, osallisuus)	Asiakastyytyväisyys lisääntyy (osallisuus lisääntyy)	
Digitalisaation osuus palvelutarjonnassa (esim. etävastaanottomahdollisuus /työyksikkö)	Laajentunut palvelutarjonta	Digitote -hankkeessa kokeiltavat pilotit eri työyksiköissä 2018
Laaja hyvinvointikertomus ja vuosittainen hyvinvointiraportti	Käytössä laaja SHVK ja vuosittainen raportti/hyvinvointisuunnitelma	Hyväksytty laaja hyvinvointikertomus vuosille 2017-2020 ja hyväksytty vuosittainen hyvinvointiraportti.

2. Kärkitavoite Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuutaho
Kustannustehokkaat palvelut	Palvelurakenteen tarkastelu; tarkastelussa huomioidaan palvelutarve ja ympäristön kuntien palvelutaso. Tehdään yhteistyötä muiden kuntien kanssa. Painopiste on lakisääteisissä palveluissa. Mahdollisimman oikea-aikaiset palvelut oikeassa paikassa. Uusia toteutustapoja otetaan	2018-2019	Tulosalueet/työyksiköt

	käyttöön ei- lakisääteisissä palveluissa. Sote-palvelurakenteen muutoksissa huomioidaan tuleva maakuntauudistus/maakunnallinen sote-uudistus.		
	Vanhuspalveluissa siirretään painopistettä laitosta ja palveluasumisesta kotihoitoon. Vanhusten hoivaosasto lakkautetaan ja tilalle tulee kotikuntoutustiimi kotihoitoon. Painopisteen siirtäminen edellyttää sitä, että kotihoidon resurssit tarkastellaan uudelleen.	2018-2019	Vanhuspalvelut tulosalue
	Perusterveydenhuollossa selvitetään palveluiden uudelleen järjestäminen väestöpohjan muutos huomioiden.	2018-2019	Perusterveydenhuolto/ työyksiköiden vastaavat
	Ei-lakisääteiset palvelut tarkastellaan erikseen säästöjen saamiseksi.	2018-2019	Osastopäällikkö/ työyksiköiden vastaavat
	Tarkastellaan asiakasmaksujen taso.	Jatkuva	Osastopäällikkö/ työyksiköiden vastaavat
	Tuetaan henkilöstön kustannustietoisuutta/-osaamista ja työhyvinvointia.	Jatkuva	Työyksiköiden vastaavat
	Kehitetään digitalisaatiota, mm. etävastaanottojen kehittäminen	2018-2019	Työyksiköt
	Käytetään päätöksenteossa ennakkovaikutusten arviointia (EVA) mahdollisuuksien mukaan (laaja hyvinvointikertomus 2017-2020).	2018-2019	Osastopäällikkö/ tulosalueiden vastaavat
Ajanmukaiset toimintatavat muuttuvassa toimintaympäristössä	Kehitetään palveluja hyödyntämällä digitalisaatiota. Selvitetään aktiivisesti, mitä mahdollisuuksia digitalisaatio tarjoaa esim. vanhuspalveluihin ja perusterveydenhuoltoon.	2018-2019	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä työyksiköiden esimiehet/ vastaavat Yhteistyö Pohjois-Savon Digisote –hankkeen kanssa (2018) /kehittäjä, projektiasiantuntija
	Tuetaan henkilöstön digityön osaamista täydennuskoulutuksen avulla.	Jatkuva	Tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
	Palvelutuotannossa huomioidaan aktiivisesti ostopalveluiden mahdollisuus.	Jatkuva	Osastopäällikkö/ tulosalueiden vastaavat
Investointien suunnitelmallisuus	Suunnitellaan tulevat investoinnit huolellisesti ja ajallaan.	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä työyksiköiden esimiehet/ vastaavat
Omaisuuksien järkipäiväinen hallinta	Pidetään huolta omaisuudesta mm. sisäisen valvonnan avulla.	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä työyksiköiden esimiehet/ vastaavat Työntekijät

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että kunnan taseessa on ylijäämää, kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

Kärkitavoite "Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla"

Mittari	Tavoitetaso	Lähtötaso
Digitalisaation osuus palvelutarjonnassa (esim. lääkärin etävastaanotto / -konsultaatiomahdollisuus/työyksikkö)	Laajentunut palvelutarjonta	Digisote -hankkeessa kokeiltavat pilotit eri työyksiköissä 2018
Ostopalvelut (määrä+laatu)	Ostopalvelut vastaavat tarvetta	